

Wstrzymane ślimakobranie na Warmii i Mazurach

2015-02-10

Słaba kondycja populacji ślimaka winniczka w województwie warmińsko-mazurskim oraz zmniejszenie się liczby stanowisk jego występowania to główne przyczyny wstrzymania w 2015 r. zbioru tego mięczaka.

Ślimak winniczek *Helix pomatia* podlega w Polsce częściowej ochronie gatunkowej. Można go zbierać jedynie przez 30 dni w roku, w okresie od 20 kwietnia do 31 maja. Przy czym, do zbioru zostały dopuszczone wyłącznie osobniki o średnicy muszli powyżej 30 mm. Aby zbierać winniczki do celów przetwórstwa spożywczego, należy mieć zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Wykonany już w latach 2005 - 2006 przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie monitoring liczebności ślimaka winniczka na Warmii i Mazurach wskazywał na konieczność wprowadzania okresowych przerw w pozyskiwaniu tego gatunku. Według naukowców ma to na celu odbudowanie się jego populacji. Gatunek ten uzyskuje dojrzałość płciową w wieku trzech lat i w tym czasie osiąga wielkość - średnicę muszli około 3 cm, czyli wielkość dopuszczającą do pozyskania. Ostatnie lata, ze względu na przedłużającą się zimą, chłodne wiosny i suszę w maju, nie sprzyjały rozrodowi tego mięczaka. Skumulowany efekt niekorzystnych warunków pogodowych w okresie rozrodu oraz pozyskania osobników dojrzałych o średnicy muszli powyżej 3 cm, spowodowały spadek liczebności ślimaka i wzrost udziału w populacji osobników „niewymiarowych”, czyli o średnicy muszli poniżej 3 cm. Przełożyło się to na efektywność zbioru winniczka w 2013 r. - aż 20% podmiotów uprawnionych do zbioru w sprawozdaniach przesłanych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie wykazało spadek liczebności ślimaka winniczka oraz duży udział osobników niewymiarowych. Niektórzy, po raz pierwszy, wskazali wprost na konieczność wstrzymania pozyskiwania tego gatunku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Informacje o złym stanie populacji winniczka, napływające również od samych zainteresowanych zbiorem, stały się przyczyną wstrzymania pozyskania tego gatunku w 2014 r.

Jednocześnie w 2014 r. ze środków finansowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie przeprowadzono ponowne badania struktury wielkościowej i wiekowej oraz liczebności populacji ślimaka winniczka w województwie warmińsko-mazurskim. Wyniki tych badań porównano z wynikami monitoringu liczebności tego gatunku, wykonanego w latach 2005 - 2006.

Wyniki obecnie przeprowadzonych badań wykazały słabą kondycję populacji tego gatunku. Stwierdzono zmniejszenie się zarówno liczby stanowisk występowania ślimaka, jak i mniejsze zagęszczenia osobników na poszczególnych stanowiskach. Procentowy udział osobników o wymiarach muszli powyżej 30 mm średnicy, czyli tych dopuszczonych do zbioru, wyniósł tylko 58% i uległ znacznemu zmniejszeniu w stosunku do 64% zanotowanych w latach 2005 - 2006. Wyniki jednoznacznie wskazują na osłabienie populacji ślimaka winniczka w województwie warmińsko-mazurskim i konieczność dalszej jej ochrony.

Z tego powodu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie podjął decyzję, że w 2015 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nie będzie prowadzone pozyskanie ślimaka winniczka.

Decyzja, podjęta po zasięgnięciu opinii Prezydium Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, ma na celu wzmocnienie populacji, umożliwienie przystąpienia do rozrodu osobnikom dojrzałym. Ma też zapobiec pozyskaniu osobników o muszlach w górnej granicy wymiaru ochronnego, czyli ślimaków, które jeszcze nie miały możliwości rozrodu. Dalsze zezwolenie na pozyskanie doprowadziłoby do jeszcze większego spadku liczebności tego gatunku i wzrostu udziału osobników o małych średnicach muszli. Spowodowałoby to karłowacenie populacji. Jednocześnie wpłynęłoby negatywnie na efektywność zbioru tego gatunku.